

İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK GENEL TARAMA SERİSİ 2

MURAT CİVAN---İşler grubu yayınlarından derlemedir.

1.

Mustafa Kemal Kütahya-Eskişehir Muharebeleri sırasında cephede izlenimlerde bulunduktan sonra İsmet Paşa'ya şu talimatı vermiştir:

"Düşman ordusuyla aramızda büyük bir açıklık bırakmak gerekir ki orduyu derleyip toparlamak ve güçlendirmek mümkün olabilsin. Bunun için Sakarya'nın doğusuna kadar çekilmek yerinde olur. Düşman bizi takip ederse kendi harekât üssünden uzaklaşacak ve yeniden menzil hatları kurmaya mecbur olacak, birçok güçlüklerle de karşılaşacak. Buna karşılık bizim ordumuz toplu bulunacak ve daha elverişli şartlara sahip olacaktır. Bu şekildeki çekilişimizin en büyük sakıncası, Eskişehir gibi önemli yerlerimizi ve birçok topraklarımızı düşmana bırakmaktan dolayı kamuoyunda doğabilecek manevi sarsıntıdır. Fakat kısa zamanda elde edebileceğimiz başarılı sonuçlarla bu sakıncalar kendiliğinden ortadan kalkacaktır."

(Kemal Atatürk, Nutuk, s. 474)

Mustafa Kemal verdiği talimatla;

- I. Türk ordusunun ağır kayıplar vermesini engelleme,
- II. İtilaf Devletleri'ni ateşkes yapmaya zorlama,
- III. İstanbul Hükûmeti'nden askerî destek sağlama

durumlarından hangilerini amaçlamıştır?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

2.

Aşağıda Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Bey ile Mustafa Kemal arasında geçen konuşmaya yer verilmiştir.

Hamdullah Suphi Bey: Öğretmenler Derneği birkaç gün sonra Ankara'da toplanacak. İki yüzden fazla öğretmen katılacak. Fevzi Paşa'yı dinleyince tereddüte düştük. Savaşın yoğunlaşacağı anlaşılan bu sırada böyle geniş bir toplantı size ayak bağı olabilir. Uygun görürseniz erteleyelim.

Mustafa Kemal Atatürk: Hayır, hayır, ertelemeyin. Cahillikle, ilkellikle savaş, düşmanla savaştan daha az önemli değildir. Toplantıya katılacağım ve konuşacağım.

Verilen diyaloga göre Mustafa Kemal ile ilgili yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Eğitim faaliyetlerine önem vermiştir.
B) Eğitime savaştan daha fazla önem vermiştir.
C) Hem düşman hem de cahillikle mücadele etmiştir.
D) Eğitimde çağdaş yöntemlerin uygulanmasını istemiştir.

3.

Mudanya Ateşkes Antlaşması (11 Ekim 1922)

Türk Heyeti
İsmet İnönü,
Asım Gündüz,
Tevfik Bıyıkçoğlu,
Tahsin Bey

1. Türk-Yunan savaşı sona erecek.
2. Yunanlar, Meriç Nehri'ne kadar olan Doğu Trakya'yı 15 gün içinde terk edecek.
3. Doğu Trakya, BMM'nin Jandarma gücüne bırakılacak.
4. İstanbul, Boğazlar ve çevresi BMM hükûmetine bırakılacak.
5. İtilaf askerleri, barış imzalanana kadar İstanbulda kalacak.
6. Barış imzalanana kadar Türk kuvvetleri, Çanakkale ve İzmit civarına yaklaşmayacak.

Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın verilen maddelerine göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Yeni Türk Devleti'nin sınırları kesin olarak belli olmuştur.
B) Boğazların yönetimi bir komisyona bırakılmıştır.
C) İtilaf Devletleri isteklerine ulaşmıştır.
D) Millî Mücadele'nin silahlı mücadele dönemi sona ermiştir.

4.

Mondros Mütarekesi sonrası Osmanlı toprakları hızlı bir şekilde işgal edilmeye başlandı. İlk işgale uğrayan yer ise zengin petrol kaynakları ile bilinen Musul oldu. İngilizler tarafından yapılan bu işgalleri, Fransa, İtalya, Yunanistan ve Ermenistan gibi devletlerin işgalleri izledi. Oysaki Mondros Mütarekesi'ni imzalayan Rauf Bey'in, İstanbul'a döndükten sonra gazetecilere yaptığı açıklaması şöyleydi:

"...mütarekeyi imzaya giderken bugünkü gibi sevinçli döneceğimi tahmin etmiyordum. İngilizler çok açık kalpli ve samimi hareket ettiler. Bu mütareke ile devletimizin istiklali, saltanatımızın hukuku tümüyle kurtarılmıştır. Bu mütareke galip ile mağlup arasında yapılmış bir mütareke değil savaş hâlinde çıkmak isteyen denk iki devletin aralarındaki düşmanlığı durdurmaları durumu gibi bir şeydir." diyerek bu konudaki iyi niyetli düşüncelerini açıklamıştır.

www.akademikbakis.org

Mondros Mütarekesi sonrasında Anadolu'da yaşanan gelişmelere ve Rauf Bey'in mütarekeyle ilgili bu düşünceleri-ne bakarak aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılabilir?

- A) Rauf Bey, mütarekeyle ilgili yanlış tespitlerde bulunmuştur.
B) Mütarekeyi imzalayan devletler Osmanlı Devleti'ni ve padişahı koruma altına almıştır.
C) Mütarekeyi imzalayan devletler arasında dostane ilişkiler başlamıştır.
D) İngilizler, Türk topraklarına barış ve huzur getirmiştir.

5.

Hatay bayrağındaki kırmızı yıldız sökülerek alttaki beyaz yıldız ortaya çıkarılıyor. Böylece Hatay bayrağı Türk Bayrağı halini alıyor. (23 Temmuz 1939)

Görselden hareketle aşağıdakilerden hangisi "Hatay'ın Türk yurdu olması" yönündeki yargıları kanıtlar niteliktedir?

- A) Hatay halkının Türk tarihi ve kültürü ile ortak değerleri vardır.
- B) Hatay halkı bağımsız bir devlet olma fikrini savunmuşlardır.
- C) Türk milleti Hatay Devleti'nin bağımsızlık mücadelesini desteklemiştir.
- D) Hatay'ın kendi özgü millî bir tarih ve kültür birikimi vardır.

6.

Bir ülkenin en etkili savunma sistemi ortak hareket ruhudur. Bugüne kadar bu savunma sistemini hiçbir güç aşamamıştır. Millî Mücadele'yi zafere ulaştıran bu ruh; ülkemizi çepeçevre kuşatarak geleceğimizin teminatı olacak, devletimize ve Cumhuriyetimize yönelen her tehdidi boşa çıkarmıştır. Atatürk "Bilelim ki kazandığımız zafer milletin kuvvetlerini birleştirmesinden ileri gelmiştir. Eğer aynı zaferleri ileride de kazanmak istiyorsak aynı esasa dayanalım, aynı yolda yürüyelim." demiştir.

Buna göre iç ve dış tehditlere karşı önemli bir savunma aracı olarak aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Millî birlik ve beraberlik
- B) Demokrasinin gücü
- C) Uluslararası ilişkilerin sıklığı
- D) Silah teknolojinin gelişmişliği

7.

"Ortodoks papazının emrindeki Rum çetecilere karşı koymak için Türk gönüllüleri de bir Müslüman hocanın çevresinde toplanmışlardı. Hoca hemen Mustafa Kemal hesabına çalışmaya koyularak camide bir vaaz verdi. Bunun üzerine Mustafa Kemal ise hocadan söz alarak millî direniş hareketinin üç ayrı cephede başlamış olduğunu halka bildirdi: Batıda, Yunanlara karşı İzmir'de; güneyde, Fransızlara ve Ermeni yardakçılarına karşı Adana'da; doğuda, Ermenilere karşı Erzurum'da. "Amasyalılar," dedi. "Daha ne bekliyorsunuz? Düşman, Samsun'a ayak basacak olursa, ayağımıza çarıklarımızı giyip dağlara çıkmamız, vatan toprağını son kaya parçasına kadar savunmamız gerekecek. Eğer, Tanrı'nın iradesi bizim yenilmemizi uygun görmüşse, yapacağımız şey evimizi barkımızı ateşe vererek, yurdu harabeye çevirdikten sonra ıssız bir çöle çekilmektir. Amasyalılar, hepimiz bunu yapacağımıza yemin etmeliyiz." Amasya halkı, Mustafa Kemal'in emirlerini yerine getirmeye hazır olduklarını bildirdiler."

(Lord Kinross, Atatürk)

Bu bilgilere göre Amasya halkının durumuyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Osmanlı Devleti'nin yanında olacaklarını vurgulamışlardır.
- B) Topraklarını korumayı istemişlerdir.
- C) Millî Mücadele yanlısı tavrı ortaya koymuşlardır.
- D) Azınlık faaliyetlerinin karşısında durmuşlardır.

8.

Aşağıda Mustafa Kemal'in kişilik gelişiminde rol alan bazı kişiler verilmiştir.

Eserlerinde dilin sadeleştirilmesi, halkın yararının gözetilmesi, millî kültürün korunması, din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması gibi konuları savunan Ziya Gökalp'in eserlerinden etkilenmiştir.

Yeni öğretim yöntemleriyle ders öğreten Şemsi Efendi Mustafa Kemal'e Batılı tarzda farklı bakış açılarını öğretmek ders vermiştir.

Askerî lisedeyken toplumsal içerikli ve Batı medeniyetinin örnek alınmasını savunan Tevfik Fikret'in eserlerini okumuştur.

Manastır Askerî İdadisinde eğitim görürken 'Vatan ve Hürriyet şairi' Namık Kemal'den, Türkçü şiirler ve yazıları ile tanınan Mehmet Emin Yurdakul'dan etkilenmiştir.

Yazdıkları eserler ile Fransız İhtilali'nin alt yapısını oluşturan Voltaire ve J.J. Rousseau'nun eserlerini okumuştur.

Bu bilgilere göre Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dogmatik düşünceleri güçlenmiştir.
- B) Demokrasi, insan hakları ve eşitlik gibi kavramlarda yabancı düşünlere etkilenmiştir.
- C) Milliyetçi, özgürlükçü ve vatansever bir yapı kazanmıştır.
- D) Ülke sorunlarına ilgi duymuş ve inkılapçı bir yapı kazanmıştır.

9.

Durum

I. Dünya Savaşı sonrasında, dünya barışını sağlamak, devletler arasındaki sorunları çözmek ve aynı zamanda siyasi, sosyal ve kültürel ilişkileri geliştirmek amacıyla Milletler Cemiyeti kuruldu.

Gelişme

Türkiye, Milletler Cemiyeti'ne üye olduktan sonra Nüfus Mübadelesi, Hatay ve Boğazlar gibi sorunlarını Milletler Cemiyetine taşıyarak sonuçlandırmak istemiştir.

Bu durum ve gelişme birlikte değerlendirildiğinde Türkiye ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Lozan'da uzlaşmadığı meseleleri Milletler Cemiyeti ile çözüme kavuşturmuştur.
- B) Uluslararası alanda kendisine ittifak arayışı içerisine girmiştir.
- C) Milletler Cemiyeti'ne katılabilmek için bazı tavizler vermiştir.
- D) Karşılaştığı sorunları barışçıl yollardan çözmeye çalışmıştır.

10.

Atatürk bugün hâlâ geçerliliğini koruyan birçok eser yazmıştır. "Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli, Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir." diyen Atatürk, böylelikle en büyük eserinin Türkiye Cumhuriyeti olduğunu ifade etmiştir. Şahsi başarılarıyla övünmek yerine, milletine kazandırdığı en büyük hizmeti ön plana çıkarması, onun ve yaptıklarının neden "büyük" olduğunu da göstermiştir.

Buna göre verilen parçada altı çizili yerle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ülkenin gelişmesi büyük çabalar sarf edildiği
- B) Kısa zamanda yapılacakların yetişmediği
- C) Türklerin büyük işleri yapmadığı
- D) Yapılacak işlerde zamandan tasarruf edildiği

11. 1 Mart 1921 tarihinde Türkiye ile Afganistan arasında imzalanan dostluk anlaşmasına göre,
- Her iki devlet birbirinin bağımsızlığını tanıyacaktır.
 - Emperyalist devletlerin, her iki taraftan birine saldırması durumunda birlikte mücadele edilecektir.
 - Türkiye, Afganistan ordusunu yetiştirmek için subay ve öğrenci gönderecektir.

Buna göre TBMM ile Afganistan arasında hangi alanda iş birliği yapılma kararı alındığı söylenemez?

- A) Siyasi B) Askeri C) Eğitim D) Ekonomi

12. Millî Mücadele'nin hazırlık döneminde Osmanlı Hükûmeti ile Temsil Heyeti arasında Amasya Görüşmeleri yapılmıştır. Bu görüşmelerde Mebuslar Meclisi'nin bir an önce toplanmasına karar verilmiştir. Bu doğrultuda en kısa sürede seçimler yapılmış, Mebusan Meclisi toplanmıştır.

Bu gelişmelere işgal güçlerinin karşı çıkmaması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Çalışmaların uzun süreye yayılmasıyla
B) Halkın yönetime katılmasıyla
C) Açılacak meclise Sevr benzeri hükümleri kabul ettirmeyi amaçlamalarıyla
D) Azınlık haklarının reddedilmesiyle

FIKİR AKIMLARI	SAVUNUCULARI	ETKİLİ OLDUĞU DÖNEM
Osmanlıcılık	Genç Osmanlılar (Namık Kemal Ziya Paşa vs.)	Tanzimat ve I. Meşrutiyet Dönemi
Türkçülük	İttihat ve Terakki Partisi	II. Meşrutiyet Dönemi
İslamcılık	Mehmet Akif, Ahmet Cevdet vs.	II. Abdülhamit Dönemi
Batıcılık	Celal Nuri, Abdullah Cevdet, Süleyman Nazif	Lale Devri ve günümüze kadar gelen dönem
Adem-i Merkeziyetçilik	Prens Sabahattin ve Ahrar Fırkası	Etkili olmamış ve uygulanamamıştır.

Yukarıdaki tabloda Osmanlı Devleti'nde etkili olan fikir akımları, savunucuları ve etkili olduğu dönemler verilmiştir.

Buna göre,

- I. Dağılmayı önlemek amacıyla ortaya çıkan fikir akımları etkisini uzun süre devam ettirmiştir.
II. Osmanlı Devleti bünyesinde ayrılıkçı fikirler zamanla uygulama alanı bulmuştur.
III. Akımların savunucuları genellikle aynı amaçla hareket etmişlerdir.

yargılarından hangileri çıkarılamaz?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) I, II ve III.

14. Düşmanın şiddetli saldırıları karşısında, Türk savunma hatında yer yer kırılmalar yaşanıyordu. Bunu gören Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, askerlerimizin direnme azmini ve inancını artırmak için Mehmetçiklerin kalbine dokunan şu sözleri haykırdı: "Hatt-ı müdafaa yoktur, sath-ı müdafaa vardır. O sathı, bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kaniyla ıslanmadıkça terk edilemez. Küçük büyük her birlik bulunduğu mevziden atılabilir. Fakat her birlik ilk durabildiği noktada tekrar düşmana karşı cephe teşkil edip muharebeye devam eder. Yanındakinin çekildiğini gören birlikler, ona tabi olamaz. Bulunduğu mevzide sonuna kadar dayanmaya mecburdur."

Mustafa Kemal'in verdiği emre bakılarak,

- I. Ülke bütün olarak savunulmak istenmiştir.
II. Birliklerin taarruz yaparak mücadele etmesi desteklenmiştir.
III. Topyekün mücadele ortaya konmaya çalışılmıştır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) I ve III. D) I, II ve III.

15. İzmir daha önce gizli antlaşmalarla İtalya'ya bırakılmasına rağmen Paris Barış Konferansı'nda İngiltere'nin çabaları sonucu İzmir Yunanistan'a verilmiştir.

İngiltere'nin böyle bir politika izlemesi aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) İzmir'in stratejik öneminin azaldığının
B) Güçlü bir İtalya yerine kolayca yönlendirebileceği bir devletin İzmir'i almasını istemesinin
C) İtalya'nın İtilaf Devletlerinden ayrılmasının
D) Yunanistan'ı korumak istemesinin

16. "Alçak girişimin, benim kişiliğimden çok kutsal Cumhuriyetimize ve onun dayandığı yüksek ilkelere yönelik bulunduğuna şüphe yoktur. Ve Türk milleti, medeniyet yolunda tereddütsüz yürüyecektir."

Atatürk bu sözlerini aşağıdaki olayların hangisinden sonra söylemiş olabilir?

- A) Şeyh Said İsyanı
B) İzmir Suikastı
C) Halk Fırkasının kurulması
D) Çerkez Ethem İsyanı

17. **Aşağıdakilerden hangisi Mustafa Kemal'in eğitim gördüğü ilk askeri okuldur?**

- A) Şemsî Efendi İlkokulu
B) Manastır Askeri İdadisi
C) Selanik Askeri Rüştiyesi
D) Selanik Mülkiye Rüştiyesi

18. **Harf İnkılabı'nın yapılmasıyla Mustafa Kemal,**

- I. Batı dünyası ile yakınlaşmada önemli bir adım atmak,
II. Okuma yazmayı kolaylaştırıp okuryazar sayısını çoğaltmak,
III. Doğu dünyası ile ilişkileri kesmek
amaçlarından hangilerini gerçekleştirmek istemiştir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız III.
C) I ve II. D) II ve III.

19. Osmanlı Devleti'nde medreselerin yanında birçok Batı tarzı okul açılmıştır. Medreseler ve batı tarzı okullar aynı anda eğitimlerini sürdürmüşlerdir. Ancak 1924 yılında çıkarılan Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile ülke içerisindeki bütün okullar Millî Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır.

Bu açıklamaya göre Cumhuriyet Dönemi'nde çıkarılan bu kanun ile aşağıdakilerden hangisi amaçlanmıştır?

- A) Farklı kültür ve anlayışa sahip nesillerin çatışma olasılığını engellemek
B) Toplumun eğitim hayatında modernleşmesini ve çağdaşlaşmasını sağlamak
C) Eğitim ve öğretimin tek elden yürütülmesini sağlamak
D) Geleneksel eğitim veren kurumların yaygınlaşmasını sağlamak

20. Kabotaj Kanunu'nun çıkarılmasıyla

- I. Denizcilik millileştirildi.
- II. Türklere liman işletmeciliği hakları verildi.
- III. Ham maddesi yurt içinde üretilen sanayi alanlarına ağırlık verildi.
- IV. Denizcilikle ilgili yasalar düzenlendi.

Yukarıdaki şemada belirtilenlerden hangisi Kabotaj Kanunu'nun kabulünün sonuçlarından biri değildir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

ÖĞRENCİ NO	YANITLAR
0 0 0 0 0 0	1 A B C D 11 A B C D
1 1 1 1 1 1	2 A B C D 12 A B C D
2 2 2 2 2 2	3 A B C D 13 A B C D
3 3 3 3 3 3	4 A B C D 14 A B C D
4 4 4 4 4 4	5 A B C D 15 A B C D
5 5 5 5 5 5	6 A B C D 16 A B C D
6 6 6 6 6 6	7 A B C D 17 A B C D
7 7 7 7 7 7	8 A B C D 18 A B C D
8 8 8 8 8 8	9 A B C D 19 A B C D
9 9 9 9 9 9	10 A B C D 20 A B C D